

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การจัดการไฟฟ้าโดยชุมชนในเขตอุทยานแห่งชาติ ดอยอินทนนท์	
ผู้เขียน	นางสาวอรชร คำเนิด	
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิศาสตร์)	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.ศุภินี คนตรี	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ พวงเพชร ธนสิน	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษา “การจัดการไฟฟ้าโดยชุมชนในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์” มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา 3 ประการ คือ 1) ศึกษานิเวศวิทยาไฟฟ้าและลักษณะของการเกิดไฟฟ้าบนดอยอินทนนท์ของหมู่บ้านชนเผ่ากะเหรี่ยงและคนเมือง 2) ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของพื้นที่ที่เกิดไฟฟ้าระหว่างทั้งสองหมู่บ้าน และ 3) ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการไฟฟ้าระหว่างทั้งสองหมู่บ้าน

การศึกษานี้ได้ใช้แนวคิดสี่ประการ คือ นิเวศวิทยาไฟฟ้า การจัดการทรัพยากรภายใต้วาทกรรมการอนุรักษ์ ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดความขัดแย้งจากภัยทางธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมของชุมชน

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยข้อมูลทางสถิติ ข้อมูลเอกสาร ข้อมูลดาวเทียม แผนที่ภูมิประเทศ ฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศภูมิศาสตร์ ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์ข้อมูลสถิติต่างๆ และใช้ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์วิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ผลการศึกษาพบว่า ประการแรก ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่ได้มีอิทธิพลต่อการเกิดไฟฟ้าทั้งหมด ชนิดป่าไม้บริเวณบ้านกะเหรี่ยงส่วนใหญ่เป็นป่าดิบเขา มีความชุ่มชื้นที่ไม่เอื้อต่อการเกิดไฟฟ้า ตรงข้ามกับบริเวณบ้านคนเมืองที่เป็นป่าเต็งรังผสมเบญจพรรณซึ่งเอื้อต่อการเกิดไฟฟ้า แต่ในความเป็นจริงพบว่าบริเวณบ้านกะเหรี่ยงกลับมีไฟฟ้าเกิดขึ้นมากกว่าบ้านคนเมือง

ประการที่สอง ปัจจัยที่ทำให้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นสำหรับทั้งสองหมู่บ้าน คือ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ส่วนปัจจัยที่ทำให้ไฟฟ้าลดลง ในกรณีของบ้านกะเหรี่ยง คือ ปัจจัยทางการเมือง โดยเฉพาะการประกาศพื้นที่เป็นเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ และกรณีบ้านคนเมือง คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ โดยมีการเปลี่ยนไปทำอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมมากขึ้น

และประการสุดท้ายสำหรับรูปแบบการจัดการไฟฟ้า พบว่าหมู่บ้านทั้งสองแห่งมีการจัดการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรชุมชน โดยมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ในลักษณะการปรึกษาและแสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่เป็นบทบาทของผู้นำชุมชน และชาวบ้าน เป็นเพียงผู้เข้าร่วมเท่านั้น

ในด้านสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่าทั้งสองหมู่บ้านมีความแตกต่างกันจริงในด้านการเกิดไฟฟ้าเนื่องจากการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่ต่างกัน ในด้านปัจจัยที่ทำให้เกิดไฟฟ้าเพิ่มขึ้นสอดคล้องกับสมมติฐาน แต่ในด้านปัจจัยที่ทำให้เกิดไฟฟ้าลดลงพบว่าไม่ตรงกับสมมติฐานทั้งหมด โดยบ้านกะเหรี่ยงเป็นปัจจัยทางการเมือง ส่วนบ้านคนเมืองเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการไฟฟ้าพบว่าเป็นจริงตามสมมติฐานบางส่วน คือ การมีส่วนร่วมของบ้านกะเหรี่ยงสูงกว่าบ้านคนเมือง โดยเฉพาะการทำแนวกันไฟและการชิงเผา เพราะเป็นวิธีที่ชุมชนมีการจัดการอยู่แล้ว

สำหรับการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าในอนาคต หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของชุมชนในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์มากขึ้น

Thesis Title	Community-Based Forest Fire Management in Doi Inthanon National Park	
Author	Miss Orachorn Kamnoet	
Degree	Master of Science (Geography)	
Thesis Advisory Committee	Lecturer Dr.Suthinee Dontree	Chairperson
	Associate Professor Puangpetch Dhanasin	Member

ABSTRACT

The study of “Community-Based Forest Fire Management in Doi Inthanon National Park” has three objectives: 1) to study the forest fire ecology and characteristics of forest fire occurrences in Doi Inthanon National Park of Karen village and northern Thai village, 2) to compare the factors affecting an increase or decrease in forest fire areas between these two villages and, 3) to compare the forest fire management patterns between the two villages.

Four concepts were used in this study: forest fire ecology, resource management under conservation discourse, risk factors causing conflicts from natural hazard and community participation.

The data used in the study are statistical data, documents, satellite imageries, topographic maps, GIS database, data collected by field survey, questionnaires, in-depth interview and participant observation. The research methods compose of analytical methods of statistical data and geographic information systems to analyze land utilizations.

The result of study shows that firstly, the physical environment factors have not totally influenced the forest fire occurrences. The forest type around Karen village is hill evergreen forest, resulting in high amount of moisture that obstructs forest fire incidence. That is opposite to forest types around the northern Thai village which are dry dipterocarp mixed with mixed deciduous forests that affect forest fire events. Reversely, in reality, it is found that the Karen village has had more forest fires than the native-man village.

Secondly, the factors affecting the increase of forest fires for both villages are the same: social and cultural factors. Those affecting the decrease of forest fires in Karen village are political factors, especially the proclamation of Doi Inthanon National Park and the factors for the northern Thai village are economic factors when more villagers have switched their occupation to non- agricultural sectors.

And finally, for forest fire management, both villages have cooperation with government agencies and community organizations. Their participation level is considered at moderate level by having some consults and sharing opinions. It is remarkably observed that only the community leaders share major roles and villagers act as only general participants.

According to the proposed hypotheses, it is true that the forest fire occurrences of Karen village differ from those of the northern Thai village according to their different land utilization. The factors affecting the forest fire increase are also true but the factors of forest fire decrease are partially true. For the Karen village, they concern political factors and for the native-man village, are economic factors. Regarding of the participation of forest fire management, it is also partially true. The Karen village has more participation than the native-man village especially firebreaks and early burning activities as the community have practiced these methods for a long time.

In the future, solution to forest fire problems, it is recommended that the government agencies to pay more attention to social, cultural and economic factors of the communities in Doi Inthanon National Park.